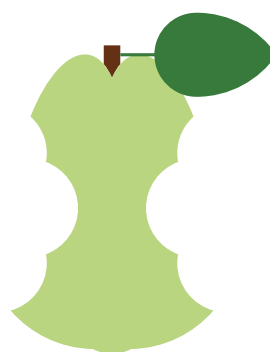
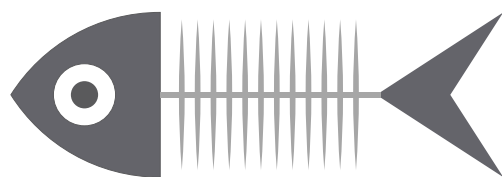

mancomunitat
CARRAIXET

GUIA DE COMPOSTATGE

Tetma[®]
Simetria

Contingut

El compostatge	3
Compostatge domèstic	3
Compostatge comunitari	3
Objectius	4
Procés	4
Residus que es poden compostar	4
Com compostar	5
4 regles bàsiques	5
Preparació del material	6
Cures necessàries	6
Ubicació del compostador	7
Fases en l'elaboració del compost	7
Vida dins del compost	8
Possibles problemes	9
Aplicacions del compost	10
Preguntes freqüents	11

EL COMPOSTATGE

El compostatge és la descomposició de la matèria orgànica que fan els organismes descomponedors (bacteris, fongs) i els animals detritívors, com ara cucs i escarabats que té com resultat un producte fertilitzant i regenerador del sòl d'alta qualitat que es denomina compost.

Compost: adob d'una gran qualitat obtingut de la pràctica del compostatge

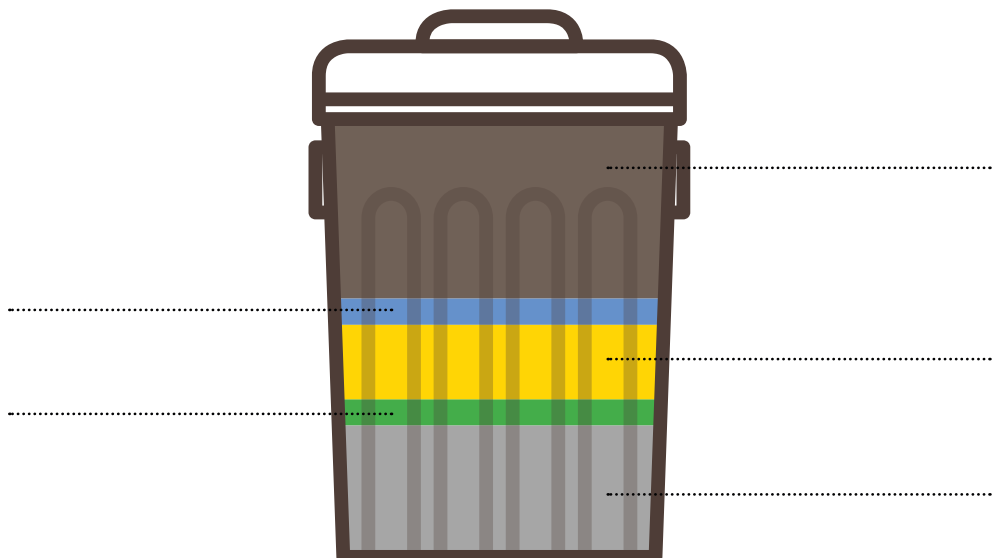
COMPOSTATGE DOMÈSTIC

El compostatge domèstic és el que es fa en l'àmbit del domicili particular, en la terrassa, el jardí o l'hortet, a partir d'una quantitat reduïda de residus, en altres paraules els produïts en la cuina i el jardí, sense costos de transport ni necessitat d'aparells complexos i amb la immediata utilització del compost que s'hi produeix.

COMPOSTATGE COMUNITARI

Es denomina comunitari quan es fa en un espai públic o aquest és accessible a diversos usuaris que l'utilitzen d'una manera concertada o lliure. Es practica en escoles, jardins, entre l'edificat d'un bloc de cases que comparteixen espais comunitaris, etc.

Si tenim en compte que el 41 % de la composició de la nostra bossa de fem és matèria orgànica, la valorització d'aquest residu en les nostres llars, a través del compostatge, milloraria moltíssim la gestió de la resta de residus i, a més, faria més òptima la seua recollida.

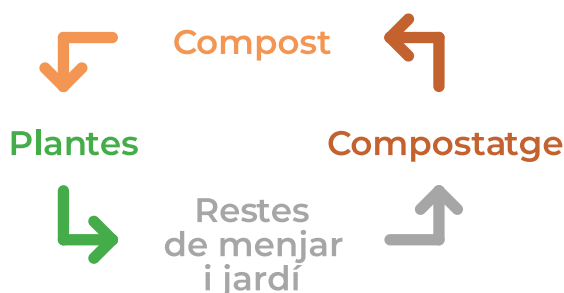

OBJECTIUS

Reduir la quantitat de matèria orgànica que arriba a l'abocador. Això disminueix les emissions de CO₂ i al mateix temps redueix l'import de la taxa en disminuir les quantitats de residus arrellegades.

- Tancar el cicle de la matèria orgànica en origen evitant trasllats de residus. Això disminuirà també les emissions de CO₂ produïdes per aquest transport.
- Obtenir un adob de gran qualitat sense productes químics.

PROCÉS

RESIDUS QUE PODEN SER COMPOSTATS

Per a obtenir un compost de qualitat, el millor és utilitzar una gran varietat de materials. Com més desfets estiguen aquests materials, més ràpid obtindrem el compost. Tota la matèria introduïda ha de ser orgànica. És recomanable barrejar materials de ràpida descomposició amb els de lenta. Els residus que es poden compostar són:

Materials de ràpida descomposició:

- Fulles fresques.
- Restes de gespa.
- Fem d'animals decorral.
- Brossa jove.

- Flors i plantes de testos.
- Restes de les bardisses joves.
- Brossa de tipus perenne.
- Llits de hámster, conills i altres animals domèstics (herbívors).

Materials de descomposició lenta:

- Trossos de fruita iverdura.
- Bossetes d'infusions i solatge del café.
- Palla i fenàs vell.
- Restes de plantes.
- Fem mesclat amb palla (decavalls, rucs i vaques).

Materials de descomposició molt lenta:

- Pinyol de fruites (bresquilla, avocat, olives, etc.).
- Closques d'ou.
- Closques de fruits secs.
- Fulles de tardor.

- Restes de bardisses dures.
- Rames de la poda.
- Serradura i encenalls de fusta no tractada.
- Pèls i plomes.

Altres materials:

- Carn i peix (amb precaució).
- Cartons d'ous, tovallons i paper de cuina (sense tintar).
- Cendra de fusta no tractada (espoleu-la en quantitats xicotetes).

Millor que hieviteu:

- Productes derivats de la llet.
- Productes que continguen rent o greixos.

No hi utilitzeu:

- Cendra de carbó i de coc.
- Femta de gossos i gats.
- Bolquers.
- Revistes.
- Restes d'aspiradora.
- Filtres de cigarrets.
- Teixits sintètics.

COM COMPOSTAR

4 regles bàsiques

- 1. Col·loqueu el compostador directament damunt terra.** D'aquesta forma, els líquids (lixiviats) que produïska la descomposició de la matèria orgànica s'escolen i són aprofitats per la vegetació dels voltants, els cucs i altres insectes. És millor no col·locar el compostador sobre el paviment, perquè d'aquesta manera apareixeran els sucus o lixiviats.
- 2. Barregeu volums semblants de matèria humida i seca.** Les restes de cuina, l'herba fresca i les parts tendres de les plantes són matèria humida i molt rica en nitrogen. Les fulles, l'herba seca, les restes de poda, la palla, els encenalls i la serradura són matèria seca, amb un alt contingut en carboni.
- 3. Removeu de tant en tant la pila de compost.** Es remou la capa superior per a evitar que escompacten les restes orgàniques. Per a això es pot utilitzar un airejador comercial o qualsevol altra eina com una forca. Remoure tota la pila també va molt bé ja que així entrarà l'oxigen que consumeixen els microorganismes per a treballar-hi.
- 4. Controleu la humitat.** La pila ha d'estar sempre humida perquè els microorganismes puguin treballar-hi. Això els ajuda a moure-s'hi i colonitzar tota la pila. Durant els mesos més calorosos caldrà controlar si cal regar el compost, encara que s'ha de tindre en compte que no s'embarse massa la part inferior de la pila.

PREPARACIÓ DEL MATERIAL

Per a obtenir un bon compost, en poc temps, és convenient fer una mescla molt variada de materials i ficar-los en el compostador tan triturats com siga possible.

En primer lloc cal col·locar en el compostador un jaç o llit de branques, palla o qualsevol altre material que afavorisca la ventilació i que no es compacte. Aquest jaç, d'uns 20 cm, s'ha de situar en la base del compostador, i la seua funció serà facilitar la ventilació i l'entrada de microorganismes en aquest.

A continuació s'ha d'introduir la resta de material, si pot ser tallat amb tisores de podar o similars. Perquè aconseguisca les condicions adequades de temperatura cal que la primera vegada omplim, com a mínim, la meitat del compostador.

La relació entre material humit i material sec és 2/1. D'aquesta manera s'aconsegueix el manteniment de la humitat durant el procés, encara que no és necessari que aquesta proporció siga exacta. Per a controlar la humitat cal observar que el material tinga aspecte humit, però que no desprenga líquid.

Quan es torne a ficar material en el compostador, cal barrejar-lo amb el material més antic, perquè esfacilite la descomposició del material més fresc. És important que en ficar restes de menjar, aquestes queden cobertes amb material antic, fulles o material sec, per a evitar la proliferació de mosques de la fruita, que no són perjudicials, però sí molestes.

ATENCIIONS NECESSÀRIES

Cal girar i regirar el material del compostador per a permetre la ventilació i la correcta mescla de materials. Com més sovint fem el volteig, més ràpid avançarà el procés.

Per a controlar la humitat s'ha de vigilar l'estat del material en diferents punts del compostador (és comú que els laterals estiguen secs pel contacte amb l'aire, i la part central estiga humida). Si unes parts de la pila encara estan seques i unes altres humides, la solució esvoltejar la pila per a homogeneïtzar-ne la proporció d'humitat. Si trobem que tota la pila està seca, cal que hi tirem aigua. És convenient barrejar el material mentre el reguem, ja que d'aquesta manera tot el material aconseguirà humitat. En les èpoques quan les temperatures són més extremes (estiu i hivern) cal protegir el material: a l'estiu col·locant-lo a l'ombra, i a l'hivern fent que li arribe el sol els dies que més brilla. No obstant això, si no podem, tampoc hi ha més problema, només que s'alentirà el procés durant aquestes èpoques. També hi ha materials naturals que acceleren el procés: és el cas del compost ja madur, fems d'herbívors, etc. Si teniu accés a aquest tipus de materials, cal que els mescleu amb la pila de manera periòdica, però en quantitats que no siguen molt abundants.

UBICACIÓ DELCOMPOSTADOR

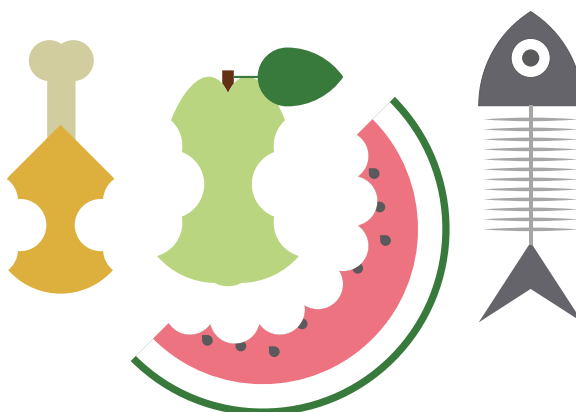
Si podem triar cal situar-lo en un lloc assolellat a l'hivern i ombriu a l'estiu.
De no ser possible s'ubicarà en un lloc que ens resulte còmode.

FASES EN L'ELABORACIÓ DELCOMPOST

Es dividix en tres fases que es determinen en funció de la temperatura del material:

1. **FASE MESÒFILA:** en aquesta primera fase, que dura uns quatre dies, els microorganismes s'acostumen al nou medi i comencen a multiplicar-se, cosa que fa que a poc a poc augmente la temperatura fins a arribar als 50° C.
2. **FASE TERMÓFILA:** també coneguda com a fase de fermentació. Durant aquesta hi ha una alta activitat microbiana que provoca altes temperatures que poden arribar als 70° C, fet que fa que s'eliminen els possibles organismes patògens. Si s'ha fet bé, quan obrim el compostador un dia de fred, veurem que n'ix vapor. La durada d'aquesta fase pot anar de les dos setmanes als dos mesos. Durant aquesta etapa s'equilibra el pH fins arribar a 7 i es manté fins al final.
3. **FASE DE MADURACIÓ:** no genera calor perquè l'activitat microbiana no és tan intensa i s'hi pot apreciar un gran nombre d'insectes. La seua labor, a més de la dels fongs i bacteris, és estabilitzar la matèria orgànica, fer-la més assimilable per a les plantes. Aquesta fase varia en funció de la temperatura ambiental, a l'estiu s'acurta molt i a l'hivern s'allarga.

En la part inferior del compostador es troba el compost madur i en la part superior compost en descomposició. La durada del procés pot variar entre cinc i nou mesos.

VIDA DINS DELCOMPOST

La vida que trobem dins delcompostador no afecta la resta del jardí perquè els insectes que hi viuen no els trobarem fora perquè és allí on es donen les seues condicions ideals. Com a norma general, la bona qualitat d'un compost es pot mesurar amb la quantitat d'insectes que hi trobem.

- **Cucs:** en podem trobar de dos tipus, els deterra que són més gran i grossos i els trobarem més en la part madura, i els cucs de Califòrnia que són més xicotets i els agrada la matèria orgànica raó per la qual són ideals per a descompondre-la. Aquests, a més, fan forats al compost i això afavoreix l'entrada d'oxigen.
- **Formigues:** si en trobem massa en elcompost això és símptoma que està massa sec. Si l'humitegem les formigues ja no estancòmodes i abandonen el compost.
- **Mosques:** les seues larves s'encarreguen de descompondre la matèria orgànica, però si volem tenir-les controlades, cal seguir les indicacions de solució de problemes.
- **Cotxinilla de la humitat:** són les anomenades bestioltes bola. Si les hi trobem és un senyal que el compost ja està fet.
- **Tisoretetes:** són depredadors d'altres insectes i són un bon aliat per a l'equilibri en el jardí. La seua presència és beneficiosa.

POSSIBLES PROBLEMES

PROBLEMA	SIGNIFICAT	SOLUCIÓ
Olor d'amoniac	Massa brossa verda i poca fulla, manca d'oxigen	Afegiu-hi matèria seca i mescleu-la ben mesclada
Olor de podrit	Massa humitat, no està ben airejat	Afegiu-hi matèria seca i mescleu-la ben mesclada
Compost fred	La mescla no és l'adequada, matèria orgànica escassa o temperatura ambiental baixa	Afegiu-hi sobres de la cuina i mescleu-les ben mesclades
El compost està sec i no en disminueix el volum	Excés de materials secs, sequera en l'ambient	Regueu amb el difusor fins que comproveu que la humitat és l'adequada
Mosques	Les sobres de la cuina queden a la vista en la part superior	Les sobres de menjar sempre han d'estar tapades per matèria seca; una altra opció és tapar amb un llençol la part superior del compost per a evitar que hi vagen les mosques

APLICACIONS DEL COMPOST

COMPOST MADUR

APLICACIONS	MÈTODE	PROPIETATS
Adob: hortet/jardí	Barrejat amb els 15 cm de la primera capa de terra (0,5-4 kg por m2)	Aporta nutrients assimilables
Adob: planter	Barregeu-lo a parts iguals de terra i arena	Aporta nutrients assimilables per les plantes
Adob: testos	Barrejat: compost, terra i vermiculita o perlita en parts iguals	Aporta nutrients assimilables per a les plantes
Adob: gespa	En primavera escampeu una fina capa de 2 cm sobre la superfície Féu una capa d'uns 5 cm	Renovació de la gespa Sembrar de la gespa
Adob: arbres	Transplantament: barregeu en parts iguals el compost i la terra vegetal, compacteu el substrat que en resulta al voltant dels arrels i xafeu-ho bé perquè no hi queden forats	Aporta nutrients assimilables
Té de compost	Fiqueu el compost en un sac i submergiu-lo en aigua tota una nit	Líquid fertilitzant (fertirrigació)

PREGUNTES FREQUËNTS

Com podem saber si ecompost està madur? Se n'ha abaixat cap a la part inferior del compostador, és decolor marró fosc o negre, i fa olor de terra de bosc. En tocar-lo no taca la mà. Una altra manera de saber-ho és agafar un xicotet test i fer una prova: ficar-hi fesols de llavor, si germinen és que està madur.

Quines aplicacions té el compost? És un adob natural que es pot utilitzar com a fertilitzant o com a substrat vegetal.

Com sabem si ho estem fent bé? Si ix vapor mentre el barregem i hi ha molts insectes i cucs això és un bon senyal.

Hi podem tirar restes de carn o peix? No hi ha cap problema però s'han de tirar restes de matèria seca extra, per sota i per damunt.

Tarda molt a fer-se? Si seguim les quatre 4 normes bàsiques, ecompost tardarà sis mesos en els mesos més càlids i nou en els més freds.

Costa molt compostar? Ni poc ni més que dur la bossa de brossa al contenidor ja que en aquest cas no cal eixir de casa.

